

Posudek bakalářské práce

Jméno autora práce: Michaela Rzepecká

Název bakalářské práce: Vliv fyzického, sociálního prostředí a rodičovských postojů na množství a složení hravého chování dětí

Vedoucí: Marek Špinka

(u každé položky vyjádřete odpovídající možnost písmenem x)

Obsahová hlediska práce

	1	2	3	4
Cíle práce: uvedeny jasně – nejasné, neuvedeny	x			
Soulad obsahu s názvem: ano – částečně	x			
Členění kapitol: logické členění – nevhodné strukturování	x			
Postiženy relevantní aspekty problému: jednoznačně – spíše ne		x		
Stanovené cíle: splněny – nesplněny	x			

Úroveň návrhu projektu

	1	2	3	4
Problém: jasně vymezen – nejasné vymezení	x			
Projekt: analyzován ve vztahu ke klíčovým pojmům – zabývá se jinou problematikou	x			
Metodologie práce: Vhodně zvolená – zcela nevhodně zvolená		x		
Propojení literárně přehledové části s návrhem projektu: organické, projekt logicky navazuje na 1. část – obě části jsou nesourodé		x		

Formální hlediska práce

	1	2	3	4
Jazyková a stylistická úroveň: práce je čtivá, použití jazyka přiměřené – nevyhovuje		x		
Formální úprava práce: odpovídá požadavkům – zahrnuje množství formálních chyb	x			
Grafická úprava: vyhovuje – nevyhovuje	x			
Množství využitých literárních zdrojů: dostatečné – nedostatečné	x			
Aktuálnost literárních zdrojů: vesměs z posledních let – zdroje značně zastaralé		x		
Využití cizojazyčných zdrojů: dostačující – minimální		x		
Odkazy v textu: vcelku odpovídají standardům – chybně uváděné odkazy	x			
Seznam literatury: kompletní, bez větších chyb – nekompletní, s množstvím chyb	x			

Otázky, podněty k obhajobě:

- Výzkum Nadace Proměny Karla Komárka, hojně v práci citovaný, jasně ukázal, že zejména u městských dětí se značná část pobytu venku (a tedy velmi pravděpodobně i značná část venkovní hry) odehrává o víkendech. Jak bude tato skutečnost zachycena pomocí otázek v rozhovoru? Rozhovor se uskuteční ve všední den a otázky č 1 a 4 v první části se vážou „dnes“, a tedy nezahrnují víkend. Podobně také otázka 1 v části Fyzické prostředí (vzdálenost ze školy/domova) nezahrnuje možnost víkendových pobytů jinde.

- Pokud jde o stránku anonymity a bezpečnosti osobních dat, bylo by vhodné, aby byla konkrétněji připravena. Autorka v práci uvádí, že tazatel dítěti slíbí, že se z rozhovoru nikdo nic nedozví, ale zároveň uvádí, že by v případě odhalení „nepříznivých podmínek v životě některého z dětí jako například: týrání v rodině, šikana ve školním kolektivu“ předala tuto informaci třídní učitelce/učíteli a rodičům. Autorka tento rozpor přiznává a zdůvodňuje porušení mlčenlivosti zájmem bezpečí dítěte. Tento argument je třeba v obecné rovině přijmout a podpořit. Nicméně by měl být přesněji a konkrétněji vypracován. Jednak je formulace „nepříznivé podmínky v životě“ velmi neurčitý a šikana či týrání jsou uváděny jen jako příklady. Nedomnívá se autorka, že by spíše tyto závažné případy měly být jednoznačně předem taxativně určeny? A nemělo by být určeno, jak v konkrétních případech postupovat? Pokud by se například skutečně objevila indicie týrání v rodině, je nejvhodnější osobou ke sdělení této skutečnosti třídní učitelka či učitel? Navíc mlčenlivost o datech bude slíbena také rodičům (str 39 „rodiče budou ujištěni o bezpečnosti poskytnutých dat, včetně toho, že veškerá data budou použita pouze pro účely tohoto výzkumu, nikdo jiný k nim nebude mít přístup“) z čehož by vyplývalo, že např. podezření na šikanu by mělo být sděleno prvotně pouze rodičům a teprve s jejich souhlasem někomu z pedagogických pracovníků ve škole. Rozumím, že tato problematika je složitá, ale kvůli její důležitosti by měla být podle mého názoru důkladněji vypracována.

- Jak to bude se záznamem rozhovoru? Na str 39 dole píšete, že „Ohledně použití nahrávací techniky se budu domlouvat s rodiči a danými dětmi“. Jak budete postupovat u těch dětí, kde souhlas (buď rodičů, nebo dětí) s použitím nahrávací techniky mít nebudete? Jak budete v tom případě rozhovor zaznamenávat / dokumentovat? Budete považovat nenahrané rozhovory za rovnocenný materiál s nahranými rozhovory?

- Návrh struktury rozhovoru obsahuje v části Rodičovské postoje 5 otázek, většinou zaměřených na omezující vliv rodičů na venkovní hru dětí. Nechybí zde otázka na opačnou možnost, totiž že rodiče povzbuzují dítě ke hře venku (či mu to dokonce přikazují) více, než je dítě samotné motivováno?

Specifické připomínky (vše podstatné, co se nevešlo do výše uvedených bodů):

- V kolika městech plánujete uskutečnit výzkum? Na str 34 v prvním odstavci uvádíte, že se výzkum bude odehrávat v Ostravě, Brně a Praze, ale v druhém odstavci již mluvíte o 6 městech („Budu pracovat se dvěma ZŠ z každého z uvedených 5 měst a se čtyřmi z Prahy“).

K DOTAZNÍKU:

- Nepatří také účast mámy a táty na venkovní hře k rodičovským postojům? Pokud se rodiče na hře přímo účastní, projevují tím svůj rodičovský postoj, možná více, než když před odchodem ven dítěti něco řeknou, ale ven s ním nejdu? Nepatří tedy část otázky číslo 3 ze sekce Sociální prostředí spíše do sekce Rodičovské postoje?

- otázka č. 2 v sekci Fyzické prostředí: nepatří spíše do sekce Sociální prostředí? Pokud jde o místo, tak otázka č. 2 jen opakuje otázku č. 1, a pokud jde o to s kým, tak to už je sociální prostředí?

- sekce Sociální prostředí – nechybí zde otázka na to, zda si děti někdy hrají s někým, koho dosud neznaly?

Celkové hodnocení práce (slovně, s jasným /ne/doporučením k obhajobě):

Bakalářská práce se ujímá problematiky venkovní hry dětí, tedy velmi aktuálního tématu z hlediska vývojové psychologie, zdraví a fyzické kondice dětí, sociologie, urbanismu a z tohoto hlediska ji považuji za velmi záslužnou. V teoretické části autorka shrnuje publikované teorie o charakteru a ontogenetickém vývoji dětské hry a poté se zaměřuje na přehled poznatků o vlivu fyzického, sociálního prostředí (včetně faktorů rodičovských postojů) na četnost a charakter dětské hry. Tato část je podepřena dostatečným množstvím odkazů na světovou a českou odbornou literaturu. Určitou míru nevyváženosti shledávám v tom, že obecné teorie a koncepce (například členění vývoje hry) čerpají převážně z českých zdrojů (a to v některých případech i více než 30 let starých, např. Kuric a kol., 1986), zatímco ze světové odborné literatury jsou citovány zejména empirické studie. Tento nepoměr se ukazuje například v tom, že naprostá většina uváděných doslovných citací (tedy tezí, se kterými se autorka zřejmě plně stotožňuje) je z českých pramenů. Plně podporuji snahu rozvíjet hodnotné české výzkumné tradice v psychologii, ale vždy je to třeba dělat v kontextu světové psychologie, jinak může hrozit lokální opakování důvěrně známých tezí, které ale postrádají kontakt s živým vývojem světové psychologie.

Návrh výzkumného projektu vcelku logicky navazuje na teoretickou část, a to v členění výzkumných otázek (str 35) a od toho odvozených okruhů tázání v polostrukturovaném rozhovoru. Určitou slabinu v návaznosti projektu na teoretickou část shledávám v tom, že je-li výzkum zaměřen jen na jednu věkovou skupinu (okolo 11 let), bývalo by bylo vhodné, kdyby v teoretické části po obecném přehledu byla také zvláštní sekce věnována dosavadním znalostem o hře právě v tomto věku.

Volbu kvalitativní metody výzkumu (a to konkrétně formou polostrukturovaného rozhovoru) považuji za správnou vzhledem k hlavnímu cíli, kterým je odhalit vnější faktory ovlivňující motivaci dítěte ke hře venku v jejich vzájemném propojení. Z toho vyplynula volba věku dítěte, které by pro tuto metodu mělo být schopno porozumět dobře otázkám a přiměřeně na ně odpovědět. To však zároveň ukazuje limity tohoto přístupu: u mladších dětí s méně rozvinutou schopností věcně odpovídat na takto formulované otázky by tato metoda byla hůře použitelná a muselo by ve větší míře nastoupit pozorování. Ač to není cílem projektu, bylo by v diskusi k této metodě vhodné toto zmínit a v přiměřeném rozsahu prodiskutovat. To je důležité zejména ve vztahu ke skutečnosti, že dítě v 11 letech má za sebou již dekádu zkušeností se hrou a tedy řadu návyků, které nemusí být schopno reflektovat.

Celkově považuji bakalářskou práci Michaely Rzepecká za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Návrh klasifikace: výborně